

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ruokavirastoa koskevassa lakiluonnoksessa esitetään perustettavaksi virasto, johon yhdistetään Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtävät sekä liitetään Maanmittauslaitoksesta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle tuotettavat tietohallinnon tehtävät sekä Tukesin kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaan liittyvät tehtävät. Virastojen yhdistäminen mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja parantaa hallinnonalan sisällä esim. erillisten valvontatoimenpiteiden yhdistämistä. Viraston toimialaan kuuluvat elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistäminen, valvonta ja tutkimus sekä EU:n maatalouspolitiikan sekä unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien toimeenpano.

Uusi massiivinen (950 htv) Ruokavirasto muodostaa laajan osaajaverkoston alkutuotantoon ja elintarvikealalle, mutta suuri koko voi johtaa myös kankeaan hallintorakenteeseen ja byrokratian lisääntymiseen entisestään. Kuntaliitto pitää lakiluonnoksessa esitettyä Ruokaviraston toimialaa tarkoituksenmukaisena, eikä sitä tule enää laajentaa. Ruokaviraston toimialaan ei tule sisällyttää hyvin erilaisia ohjaustehtäviä, kuten esimerkiksi sisäilma- tai meluasioiden terveysvaikutusten arviointia ja ohjausta. Nämä tehtävät sopivat suunnitelmien mukaisesti Luovavirastolle, jossa voidaan tehdä yhteistyötä mm. maankäytön terveysvaikutusten arvioinnissa ja häiriötilanteisiin varautumisessa.

Ruokavirasto, 8 § Suoritteiden maksullisuus

Ruokavirasto vastaa monien oman hallinnonalaan tietojärjestelmien ylläpidosta. 8 pykälän ensimmäisessä momentissa todetaan, että suoritteista peristään maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään. Tämän lisäksi 8 pykälän toiseen momenttiin on kirjoitettu, että *"virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille tuotettavista tietohallinnon palveluista peritään maksuja, joiden suuruudesta Ruokavirasto sopii asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa. Maksujen on katettava suoritteiden tuottamisesta Ruokavirastolle aiheutuneet kustannukset"*. Pykälä on kirjoitettu muotoon, joka ei aseta maksuille ylärajaa eikä käytännössä mahdollista maksujen subventointia tai täysin Ruokaviraston ylläpitämiä ohjelmia. Kunnat ja maakunnat ovat joissakin tilanteissa velvoitettuja käyttämään Ruokaviraston tietojärjestelmiä, eikä käyttäjillä ole valittavissa muuta vaihtoehtoa. Esimerkiksi ympäristöterveydenhuollossa kunnat ja maakunnat ovat velvollisia toimittamaan tiedot viraston määräämällä tavalla, mikä käytännössä tarkoittaa Ruokaviraston ylläpitämää tietojärjestelmää. Kunnilla/maakunnilla ei ole mahdollisuutta kilpailuttaa jatkossa järjestelmätoimittajaa. Ympäristöterveydenhuoltoon ollaan parhaillaan rakentamassa valtakunnallista tiedonhallintajärjestelmää (VATI), jonka ylläpitokustannuksista vastaa tämänhetkisten lupauksen ja suunnitelmien perusteella Evira (tuleva Ruokavirasto).

Tuottavuusrahahakemuksessa, jonka nojalla rahoitus myönnettiin, esitettiin seuraavaa:

"Syntyvän järjestelmän tulevien vuosien ylläpito

Syntyvän järjestelmän teknisen ylläpidon rahoitus, joka on vuonna 2018 arviolta 200 000 € ja hankkeen valmistuttua vuosittain arviolta 400 000 €, hoidetaan osoittamalla kyseinen summa maa- ja metsätalousministeriön toimesta Eviran budjettiin. Osa ylläpitokustannuksista (arviolta 40 %) katetaan KUTI-YHTIn vähenevillä ylläpitokustannuksilla."

Eviralla on useita muita tietojärjestelmiä, joiden kautta kerätään valvontatietoa. Näitä järjestelmiä voi olla myös sellaisessa valvonnassa, jossa valvontamaksuja ei peritä (esim. eläinsuojeluvalvonta). Ruokavirasto kerää näiden järjestelmien kautta samalla valtakunnallista tietoa omaa raportointiaan varten eikä kustannuksia voi säilyttää ylläpidon kustannuksia kuntien ja maakuntien maksettavaksi. VATI-hankkeen osalta ylläpidosta vastaavan johtoryhmän tulee valvoa, että Ruokavirasto vastaa ylläpidon kustannuksista.

Suoritteiden maksullisuutta koskeva 8 § toinen momentti tulee kirjoittaa sellaiseen muotoon, että Ruokavirasto myös ylläpitää sellaisia tietojärjestelmiä, joiden kustannukset katetaan keskitetysti valtion varoista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, Alueet ja yhdyskunnat

Taina Väre
erityisasiantuntija